

RECENZII

***GABRIELA DUMITRESCU (COORDONATOR),
ALEXANDRIA ILUSTRATĂ DE NĂSTASE NEGRULE,
EDITURA SAPIENTIA PRINCIPIUM COGNITIO,
BUCUREȘTI, 2015, 240 P.***

Academician Grigore BRÂNCUȘ

Romanul istoric, numit în unele manuscrise de la sfârșitul veacului al XVIII-lea *Viața și povestea și lucrurile marelui împărat Alexandru Machedon* din cetatea lui Filip craiu, a pătruns cu certitudine în spațiul cultural românesc încă din veacul al XVI-lea și a fost copiat în repetate rânduri, în zone diferite ale țării, oferind generațiilor succesive de cititori modelul eroului exemplar. Dintre numeroasele copii cunoscute ale textului (de la 1620, de când datează versiunea Neagoeanus, cea mai veche dintre variantele păstrate, și până la mijlocul veacului al XIX-lea, au fost semnalate 40 de reproduceri manuscrise ale Alexandriei), iese cu pregnanță în evidență manuscrisul ilustrat în mod admirabil de către Năstase Negrule, alcătuit în anul 1790, la Iași.

Importantă pentru conținutul său, o reluare cu interesante modificări a vechii traduceri românești a romanului consacrat vieții lui Alexandru cel Mare, sau pentru forma sa lingvistică, dovadă a respectării normelor locale ale limbii noastre de cultură, încă în uz, în jurul anului 1800, copia datorată lui Năstase Negrule a fost adesea remarcată pentru deja celebrele și admirabilele sale ilustrații. Această Alexandrie, păstrată în fondurile Bibliotecii Academiei din București sub cota ms. rom. 869, a văzut pentru prima dată lumina tiparului, în anul 2015, într-o bună ediție, coordonată de Gabriela Dumitrescu.

În volumul recent publicat, în condiții grafice de excepție, sub egida Bibliotecii Academiei Române, găsim reproducerea integrală a formei scanate a acestui manuscris (din publicații anterioare erau cunoscute, de regulă parțial,

doar ilustrații desenate de Năstase Negrule) și transcrierea interpretativă a textului (realizată de Gabriela Dumitrescu, Carmen Albu și Claudia Nichita).

Un scurt cuvânt înainte (p. 6-9), redactat de Gheorghe Chivu, prezintă manuscrisul Alexandriei și conturează poziția, respectiv importanța acestuia în literatura română veche. Reproducerea scanată a manuscrisului (p.12-174), realizată cu profesionalism, în excelențe condiții grafice, oferă cititorului posibilitatea cercetării în detaliu a textului, o copie alcătuită în grafie chirilică de un transcriptor profesionist, însoțită de desene numeroase, autentice ilustrații de carte, remarcabile din punct de vedere artistic. Textul Alexandriei (p. 175-221), reprodus în transcriere interpretativă moderată, permite deopotrivă contactul cu firul narativ al cărții și cu forma ei lingvistică. (Lipsește din ediție, din motive de ordin tehnic, fragmentele de text – nume sau sintagme cu caracter explicativ, similare legendelor pentru ilustrațiile din cărțile moderne – cuprinse în cadrul desenelor, dar o inseriere a acestora într-un apendice final ar fi fost indiscutabil utilă.) Datele istorice cu caracter enciclopedic (p. 226-229) și glosarul (p. 230-233), anexe finale utile, ajută cititorul mai puțin avizat să parcurgă manuscrisul acum editat fără dificultăți majore de ancorare în timp sau de înțelegere a unor forme lingvistice, a numelor proprii, respectiv a denumirilor utilizate pentru vechi funcții și ranguri sociale. Iar o succintă notă asupra ediției (p. 234-237) lămurește modul de lucru al editoarelor.

Astfel alcătuită, ediția intitulată Alexandria ilustrată de Năstase Negrule, tipărită în anul 2015 de Sapientia Principium Cognitio, editură anterior necunoscută filologilor, aduce servicii deosebite deopotrivă cercetării cărții noastre vechi și istoriei artei românești, punând în circuit științific unul dintre manuscrisele valoroase păstrate în fondurile Bibliotecii Academiei Române.

Academician Grigore BRÂNCUȘ